

[Anden næstformand]

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 2. juni 1981, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget.

Fru *Birgith Mogensen* er valgt i Nordjyllands amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for centrum-demokraterne i denne amtskreds, ekspe-
ditionssekretær *A. O. Andersen*.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Ekspe-
ditionssekretær *A. O. Andersen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 2. juni 1981.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 135 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for driftslån til væksthushusholdninger m.m.

(Lovforslag nr. L 111. Fremsat 28/12 80. Første behandling 21/1 81. Betænkning 21/5 81. Anden behandling 25/5 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 109 stemmer mod 40.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om statsgaranti for lån og rentetilskud til energibesparende foranstaltninger i væksthushusholdninger.

(Lovforslag nr. L 207. Fremsat 23/4 81. Første behandling 30/4 81. Betænkning 21/5 81. Anden behandling 25/5 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 124 stemmer mod 29.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Begrænsning af fradragsretten for visse løbende ydelser).

(Lovforslag nr. L 137. Fremsat 28/1 81. Første behandling 17/2 81. Betænkning 12/5 81. Anden behandling 19/5 81. Tillægsbetænkning 25/5 81).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Flygaard (DR):

Retsforbundet har stillet et ændringsforslag her ved tredje behandling. Baggrunden for det stillede ændringsforslag er et reelt ønske om at udskyde lovens gennemførelse til efteråret, fordi man fra regeringens side har tilkendegivet, at man vil komme med en supplerende lovgivning i næste folketingsamling.

Da der imidlertid fortsat under udvalgsarbejdet har vist sig en række uafklarede spørgsmål, er der altså også den mulighed, at ministeren kunne trække sit forslag tilbage, således at vi til efteråret kunne få en samlet løsning.

Hvis ministeren og regeringen imidlertid ikke vil efterkomme et sådant ønske, vil jeg gerne her spørge ministeren, om det er en forudsætning for gennemførelsen af lovforslaget, som det her foreligger, at der til efteråret bliver gennemført den lovgivning, man har angivet fra regeringens side, at forstå på den måde, at hvis en sådan lovgivning alligevel ikke skulle blive gennemført, vil man fra regeringens side drage den konsekvens, at så ophæver man den lovgivning, man har fået ført igennem her i dag.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

For en ordens skyld skal jeg sige til hr. Flygaard, at det, vi behandler her, er ét aspekt af utilsigtede virkninger af ligningslovens § 14. Denne paragraf trænger under alle omstændigheder til revision. Andre aspekter tages op til efteråret, men dette her er i sig selv en rimelig og nødvendig ændring af ligningsloven.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Afstemning

Ændringsforslaget

forkastedes, idet 15 stemte for, 134 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Gammelgaard (KF):

Det konservative folkeparti har i denne samling fremsat forslag om, at kun hvis modtageren er fuldt skattepligtig her i landet eller der er tale om et selskab, en forening eller en institution, der er hjemmehørende her i landet, skal der kunne oprettes forsørgelseskontrakt. Det er et meget klart forslag, der giver de entydige ligningsmæssige retningslinjer, der er brug for.

Der er ikke noget at sige til, at mange danske lønmodtagere føler sig diskrimineret i forhold til de udenlandske arbejdere, de er kolleger med til daglig, som har mulighed for skattefrit at hjemsende et beløb. Man kan oven i købet ofte se, at beløbene på en eller anden måde kommer de pågældende selv til gode, muligvis endda her i landet, på et senere tidspunkt.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der er for megen støj. Jeg gør opmærksom på, at særlig når der tales højt på ministrenes stole, forstyrrer det meget her. Det har ganske vist den charmerende virkning, at man kan høre alt, hvad der bliver sagt, heroppe, men alligevel. Jeg beder altså om, at man dæmper stemmerne lidt.

Gammelgaard (KF):

Den afgørende problemstilling i denne forbindelse er, om det forslag, regeringen har fremsat, og som nu et flertal i udvalget indstiller til vedtagelse, vil løse dette omgælsesproblem. Skatteministeren har selv sagt, at det gør det ikke. Vi spurgte under andenbehandlingen, og skatteministeren svarede:

»Hr. Gammelgaard var inde på, at forslaget ikke løser de kontrolmæssige problemer, og det er jeg for så vidt enig i. Det begrænser deres størrelse, men det løser dem ikke principielt.«

Jeg henviser til folketingets forhandlinger 1980-81, sp. 11526. Man skal altså være op-

[Gammelgaard]

mærksom på, at med lovforslagets vedtagelse i dag er der udelukkende tale om en begrænsning af problemets størrelse, men ikke om en løsning af det fundamentale problem, at man skal have gjort noget ved de omgælder, der er tale om, de misbrug, der er tale om vedrørende forsørgelseskontrakterne.

Når det konservative folkeparti alligevel stemmer for lovforslaget, hænger det sammen med, at der trods alt er tale om en forbedring i forhold til den nuværende retstilstand.

Under udvalgsbehandlingen skete der meget interessante, at ministeren – jeg erindrings i hvert fald ikke, at det er sket tidligere for nogen minister – blev underkendt af justitsministeriets lovkontor, idet justitsministeriets lovkontor om ministerens opfattelse sagde, at efter skattestyrelsesloven har ministeren for skatter og afgifter ikke nogen egentlig instruktionsbeføjelse over for de skattelignende myndigheder med den virkning, at disse er forpligtede til at følge instrukserne. Hele denne problemstilling vil det konservative folkeparti vende tilbage til senere i debatten, idet hr. Hagen Hagensen vil udtale sig herom.

Glistrup (FP):

Det grundlæggende problem vedrørende dette lovforslag er jo, at når man har en fremmedarbejder, der er ansat på normale fagforeningstariffer, får han reelt væsentlig mere i løn, end hans danske kollega får for det samme arbejde. Det er selvfølgelig en uholdbar tilstand. Man burde have løst problemet fuldstændigt, ikke ved at indføre den grænse, der nu vedtages, men ved, at man simpelt hen sagde, at der overhovedet ikke for fremmedarbejdere kunne indrømmes disse såkaldte forsørgelsesfradrag.

Så langt er vi ikke kommet, men vi er dog kommet et stykke på vejen. Der er ingen tvivl om, at når folketings har vedtaget lovforslaget her, er retstilstanden ikke helt så utilfredsstillende, som den er i øjeblikket. Ethvert skridt frem er et fremskridt og får selvfølgelig fremskridtspartiets støtte. Vi stemmer ja til ministerens lovforslag, men vi håber, at han går endnu længere med at begrænse fremmedarbejdernes fradrag ved det, han har bebudet han vender tilbage til til efteråret. Vi følger ham meget gerne yderlige-

re nogle skridt, men vi støtter ham i de skridt, han har været villig til at gå.

Rahbæk Møller (SF):

Det skal slås fast, at det, folketings nu er ved at gøre, er ensidigt vendt mod indvandrerne i dette land. Når man tager særrettigheder fra danskere, gør man det med en overgangsordning, så man undgår at slå folks økonomi i stykker. Det gør man ikke i dette tilfælde, det viste udvalgsarbejdet; der kunne ikke samles flertal for en overgangsordning. Det skal også slås fast, at de fremmedarbejdere, der har bundet sig til kontrakter på over 10.000 kr., nu kommer i en juridisk uholdbar situation, for det er ganske uafklaret, hvordan de skal forholde sig. Kan de nedsætte deres ydelse, eller skal de fortsætte med at betale og blot bære skattetabet selv? Det er helt uafklaret.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Tidligere var det forslag om indgreb i forsørgelseskontrakterne, der kom fra regeringen og socialdemokratiet, diskriminerende mod indvandrerne og stred mod det krav, som den daværende formand for Arbejdsmandsforbundet, som det dengang hed, hr. Anker Jørgensen, stillede, da vi indbød indvandrerne til at komme til Danmark, nemlig kravet om lige vilkår.

Nu er det lykkedes for regeringen ikke alene at foreslå en diskriminerende lovgivning, men også et voldsomt indgreb mod retstilstanden, så loven må siges at have tilbagevirkende kraft. Jeg tænker her på den situation, der omtales i tillægsbetænkningen:

»Hvis yderen ensidigt nedsætter beløbet eller ikke fuldt ud opfylder sin forpligtelse, tager ligningsmyndighederne det i almindelighed som udtryk for, at der i realiteten ikke eksisterer nogen aftale. I så fald nægtes ikke alene fradrag for ydelser, der udredes i senere år, men kontrakten anses i det hele for ugyldig med den virkning, at fradrag heller ikke godkendes for allerede erlagte ydelser.«

Med denne retstilstand – eller med denne manglende retstilstand, som ministeren her ønsker at folketings skal vedtage – er jeg nødt til at sige på den radikale gruppes vegne, at hvis ministeren, som han har bebudet, agter at gennemføre et indgreb af lignende art til efteråret vendt mod danske statsborge-

[Bernhard Baunsgaard]

re, så vil ministeren ikke kunne finde støtte hos det radikale venstre til at gennemføre en sådan lov med tilbagevirkende kraft. Det er afdækket gennem udvalgsarbejdet, at der er tale om en lov med tilbagevirkende kraft, ikke alene en lov, der er diskriminerende og strider mod hr. Anker Jørgensens krav om lige vilkår. Ministeren kan ikke regne med, at vi støtter et indgreb mod danske statsborgere med tilbagevirkende kraft til efteråret. Jeg har ønsket at sige det så klart, at der ikke kan være diskussion om det. Ellers ville vi jo til sin tid få en diskussion om, at vi skulle være parat til at støtte det. Det gør vi ikke efter de retningslinjer, der ligger.

Waldorff (VS):

Det lovforslag, som socialdemokratiet og nogle andre partier nu har tænkt sig at gennemføre om indgreb i forsørgelseskontrakterne, er, som det blev sagt, rettet direkte imod indvandrerne i Danmark. Lovforslaget er en skændsel for socialdemokratiet, og det er en illustration af, hvor let socialdemokratiet lader sig løbe over ende af en, må man sige, direkte racistisk strømning i dele af befolkningen og især måske blandt en hel del politikere i særlige politiske partier.

Jeg vil godt minde om, at da socialdemokratiet første gang talte om at begrænse fradragsretten for løbende ydelser – det var i 1978, og det var i forbindelse med Jens Kampmanns udspil til en skattereform – havde forslaget en helt, helt anden placering end det, som det er blevet til nu. Dengang var der tale om, at det var en del af en samlet fradragssanering, en samlet skattereform. Det, der står tilbage – med meget små undtagelser – er, at det eneste, man har gennemført af dette forslag til en sanering af skattefradragene, er lige præcis en begrænsning af det fradrag, som anvendes af indvandrerne, og som er det mest velbegrundede fradrag overhovedet. Man har tidligere rost sig af, at det var en form for praktisk u-landspolitik. Alle og enhver kunne se den nødvendige sociale begrundelse for lige præcis dette fradrag, mens man de fleste andre steder savner enhver begrundelse for fradragene.

Men det er altså kommet dertil, at socialdemokratiet er klar til nu at gennemføre en fjernelse eller en nedsættelse af fradraget, og man er klar til at gøre det på nogle betingel-

ser, som skatteudvalgets formand, hr. Tastesen, for ikke særlig lang tid siden frabad sig på det bestemteste, nemlig at denne lovgivning skulle gennemføres med fremskridtspartiets stemmer.

Det er først og fremmest fremskridtspartiet – i nogen grad også, eller skal vi sige i høj grad også det konservative folkeparti – som har været førende i hetzen imod indvandrerne. Det, vi ser nu, er, at socialdemokratiet med fremskridtspartiets stemmer er klar til at gennemføre denne lovgivning.

Jeg håber meget, at vi i dag må se i hvert fald nogle socialdemokrater vende sig imod dette indgreb. Det kunne f. eks. være dem, som på offentlige møder har talt mest for fremmedarbejderne, har gjort mest opmærksom på de problemer, der var. Det kunne f. eks. være skatteudvalgets formand, hr. Tastesen. Det kunne f. eks. være hr. Albertsen, som vendte sig imod dette indgreb over for indvandrerne.

Vores udskiftning i skatteudvalget er ret ny, og jeg har ikke haft lejlighed til så tæt at følge de administrative konsekvenser af dette lovforslag. Men jeg vil godt understøtte det, som jeg forstod at hr. Bernhard Baunsgaard var inde på i relation til den bemærkning, der står på side 1 i betænkningen. Der kan være tale om simpel økonomisk nød, der kan være tale om almindelige vanskeligheder med at opfylde en forpligtelse, når der ikke længere er en skattefradragret. Hvis man så nedsætter det beløb, som man sender hjem i henhold til denne forsørgelseskontrakt, er det ikke bare fradragsretten, der bortfalder, så er det også med tilbagevirkende kraft. Så skal indvandrerne til at beskattes af de fradrag, som de måske igennem adskillige år har haft i kraft af denne ydelse.

Jeg mener, problemet forværres af, at der er tale om en gruppe, som ikke i samme udstrækning som danske statsborgere har et kendskab til skattelovgivningen, har et kendskab til de ændringer, der sker. De kan derfor meget let ufrivilligt komme i den situation, at de får en skattesag på halsen med krav om tilbagebetaling af uretmæssigt oppebåret fradrag, altså en skatteefterbetaling af måske betydelig størrelse. Jeg forstår simpelt hen ikke, at man kan vedtage sådan noget her.

Jeg ser også en anden krølle med hensyn til dette med tilbagevirkende kraft, i hvert fald hvis man bevæger sig lidt ind i den kon-

[Waldorff]

servative terminologi. Lige præcis hr. Gammelgaard har i december 1979 torndet imod indgrebet imod kapitalpensioner, som bestod i at hæve beskatningen. De konservative var rasende over, at man her lavede et indgreb, som betød, at man fremover skærpede beskatningen i forhold til pensionsaftaler, der var indgået for år tilbage. Hvorfor har hr. Gammelgaard ikke én eneste indvending imod, at man gør præcis det samme her i forhold til forsørgelseskontrakterne, som på nøjagtig samme måde er aftaler, der er indgået tidligere under forudsætning af fuld fradragsret for de ydelser, der blev givet? Det er simpelt hen topmålt hykleri, og det er ikke spor forbavsende, at de konservative lader dette passere, samtidig med at de konservative har været drivende i angrebene på forsørgelseskontrakterne.

Jeg vil lige sige en ting til hr. Glistrup, som kolporterer den dårlige undskyldning, som socialdemokratiet opfandt på et ret tidligt tidspunkt i denne sag, nemlig at baggrunden for, at det er nødvendigt at gøre noget ved forsørgelseskontrakterne og begrænse fradragsmulighederne, er, at når en dansk arbejder står ved siden af en indvandrer på en arbejdsplads, har indvandrerens et større fradrag, og det skaber utilfredshed. Det kan skabe spændinger mellem befolkningsgrupperne, tror jeg den tidligere skatteminister har talt om i den forbindelse.

Det er bare ikke rigtigt, for der er tale om, at i modsætning til indvandrerne har danskerne en række andre fradrag. Det er faktisk sådan, at rentefradrag f. eks. i forbindelse med besiddelse af et parcelhus har danskerne som et meget almindeligt fradrag. Vi har som de første gjort det arbejde at få undersøgt: hvordan er faktisk fordelingen, hvordan er størrelsen på de fradrag, som henholdsvis indvandrere og danske statsborgere har? Der foreligger faktisk en opgørelse, som viser, at den danske arbejder gennemsnitlig har større fradrag på selvangivelsen, end indvandrerens har. Men det er endnu en af de usandheder og fordrejninger, som vi ser at i dette tilfælde socialdemokratiet og fremskridtspartiet kan stå sammen om.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Rent bortset fra, at VSerne som sædvanlig opererer ud fra en for længst forældet statistik, er der den mægtige forskel, at for så vidt angår danskernes fradrag, modsvares de af reelle udgifter. Det gør, at der skam er en betydelig forskel på de fradrag, vi afskaffer i dag, og danske arbejderes fradrag.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

For kapitalpensionernes vedkommende var der tale om, at man lavede et indgreb over for en allerede foretaget opsparing. Det, der ligger i dette lovforslag, er, at man for fremtiden begrænser fradragsmulighederne vedrørende de løbende ydelser.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Der kan ikke være nogen her i salen, der er i tvivl om, at det, de konservative krævede i december 1979, var, at den lov kun måtte gælde for fremtidige kapitalpensioner, der blev tegnet. Man måtte ikke gribe ind i de kapitalpensioner, der var indgået tidligere. Det var det, det handlede om.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Netop!

Tastesen (S):

Ja, og den lovgivning, som vi nu beskæftiger os med og om lidt vedtager, drejer sig jo om indkomståret 1982 og fremefter.

Jeg må straks sige til hr. Glistrup, at han skal ingen forventninger have om, at der kommer lovforslag om yderligere begrænsning ud over de 10.000 kr. i forhold til fremmedarbejderne. Det kan der overhovedet ikke være tale om.

I den henseende indtager fremskridtspartiet og det konservative folkeparti en særstilling, idet fremskridtspartiet og det konservative folkeparti er gået ind for en ensidig, total ophævelse. Det har vi fra socialdemokratiske side taget afstand fra.

Når man taler om, at der kan være usikkerhed med hensyn til retstilstanden, tror jeg, der ligger megen overdivelse heri. Jeg tror, at fornuftige danske ligningsmyndigheder

[Tastesen]

naturligvis vil tage hensyn til de bestående kontraktforhold, således at de altid vil blive tillempt det nye begrænsningsprincip.

Men i øvrigt ligger det jo sådan, at man for indkomståret 1982 har til hensigt at komme med yderligere ændringsforslag vedrørende ligningslovens § 14, der også betyder begrænsning i forhold til de kontrakter, som danske statsborgere har på dette område. Det vil altså sige, at der bliver en samtidighed ved indkomståret 1982, selv om lovgivningen sker på to forskellige tidspunkter.

Den usikkerhed, der eventuelt måtte være med hensyn til retstilstanden, må naturligvis undersøges grundigt – og det siger jeg henvendt til hr. Bernhard Baunsgaard – således at vi har en klar vurdering af retstilstanden, når vi går videre. Hvis der skulle være problemer – hvad jeg ikke tror der er – i forhold til fremmedarbejderne, er der ikke sket andet, end at disse eventuelle problemer kan gå ind i de samtidige overvejelser i forbindelse med den lovgivning, som der lægges op til til efteråret.

Jeg må i øvrigt over for hr. Waldorff og andre, som skulle havde brugt det samme ord, klart afvise, at lovgivningen er racistisk. Lovgivningen drejer sig om forsørgelseskontrakter, der ikke kommer til indkomstbeskatning i Danmark, og det vil sige f. eks. indvandrerfamilier, der bor i Danmark; hvor det hos modtageren kommer til indkomstbeskatning i Danmark, er der en ligestilling i forhold til danske statsborgere, sådan som lovgivningen er i øjeblikket. Begrænsning på 10.000 kr. gælder såvel for danske borgere, der rejser ud af landet, som for indvandrerfamilierne.

Så kan man sige, at der måske ikke er en rimelig balance i det, og det må jeg medgive hr. Waldorff at der heller ikke efter min opfattelse er, men jeg mener, vi har tid til og mulighed for at skabe denne rimelige balance ved det lovgivningsinitiativ vedrørende ligningslovens § 14, der lægges op til til efteråret.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var en så opsigtsvækkende udtalelse, formanden for skatteudvalget kom med, at jeg bliver nødt til at gentage den. Hvis yder og modtager ikke bliver enige, så bortfalder

kontrakten – den er ugyldig – og man retter med tilbagevirkende kraft. Dette bestred hr. Tastesen. Vil det sige, at man ikke kan stole på, hvad ministeren har sagt?

Videre sagde hr. Tastesen, at retstilstanden må undersøges grundigt; vi har jo god tid til den 1. januar 1982, så vi ved, hvad vi har at rette os efter. Vil det sige, at formanden for skatte- og afgiftsudvalget står og anbefaler folketinget at vedtage en lov, hvis virkninger man ikke kan overskue?

Jeg synes, vi bør overveje meget alvorligt at stoppe behandlingen af denne sag og sende den tilbage til udvalget for at få undersøgt, hvad det er, vi begiver os ind i, før vi vedtager en sådan lovgivning.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Hr. Bernhard Baunsgaard kan jo fortolke mine ord sådan, som det passer bedst i hans opfattelse. Det, jeg har sagt, er, at problemet ikke vil blive det, som man frygter det vil blive, når ligningsmyndighederne skal vurdere disse sager. Jeg tror på, at danske ligningsmyndigheder vil vurdere disse forhold meget human og tage hensyn til, at kontrakterne kan bestå med denne begrænsning på 10.000 kr. fremover, hvis man skulle fremsætte ønske om forandring i denne forbindelse. De tilbageværende forhold har vi mulighed for at undersøge, da vi jo har til hensigt senere at gennemføre visse ændringer. Det vil muligvis blive uden medvirken af hr. Bernhard Baunsgaard, og det beklager jeg. Hvis hr. Bernhard Baunsgaard havde kendt sin besøgestid i god tid i denne sag, var vi måske blevet enige. Det gjorde han ikke, og så må vi forsøge at få denne lovgivning igennem uden hjælp fra hr. Bernhard Baunsgaard.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har kendt min besøgestid. Jeg har sagt til hr. Tastesen fra første dag, vi for to år siden, er det vel snart, behandlede et lovforslag af denne art her i folketinget, at jeg ikke ønsker at medvirke til diskriminerende forslag, hverken vendt mod indvandrere, rødhårede kvinder eller mænd. Er det så klart?

[Bernhard Baunsgaard]

Men når der udtrykkeligt i tillægsbetænkningen, oplyst af ministeren, står: »... kontrakten anses i det hele for ugyldig med den virkning, at fradrag heller ikke godkendes for allerede erlagte ydelser.«, er det så ikke et indgreb med tilbagevirkende kraft? Anbefaler formanden for skatteudvalget, at vi skal vedtage love med tilbagevirkende kraft?

Så siger formanden igen, at hvis der er ting og sager – og det er der jo – som man ikke er klar over, kan vi få det undersøgt. Det vil med andre ord sige, at formanden fortsat anbefaler, at folketinget skal gennemføre en lovgivning, hvis virkninger man ikke kan overskue.

Flygaard (DR):

Retsforbundet vil efter forkastelsen af sit ændringsforslag stemme imod lovforslaget her ved tredje behandling. Jeg vil gerne tilføje, at lovforslaget, som det nu foreligger, efter retsforbundets opfattelse klart er udtryk for en racistisk tankegang. Det er én af retsforbundets bevæggrunde til ikke at stemme for det foreliggende lovforslag.

Nu har ministeren sagt, at vi til efteråret vil få en supplerende lovgivning, så vi får en helhedsafgørelse på det pågældende område. Jeg forstod af ministerens svar til mig, da vi diskuterede ændringsforslaget, at det vedrørte § 14. Jeg har nu hørt formanden for skatte- og afgiftsudvalget nævne, at man til efteråret vil tage spørgsmålet om § 14 op igen. Jeg måtte ellers nærmest forstå ministeren således, at det var andre områder end § 14, man ville tage op i den forbindelse.

Det ville være meget interessant også at få den side af problemet afklaret, for retsforbundet vil meget gerne til efteråret medvirke til en udbygning af den pågældende lovgivning, men det har som en ubetinget forudsætning, at der ikke findes skyggen af et racistisk element i den pågældende lovgivning. I det omfang, det er tilfældet, vil retsforbundet heller ikke til efteråret være med.

Når man nu hører de bemærkninger, der kommer fra den radikale ordfører, hr. Bernhard Baunsgaard, kunne det måske være interessant at få at vide, hvilket flertal ministeren forestiller sig til efteråret, og hvad han agter at gøre, hvis han ikke kan finde et flertal.

Arne Melchior (CD):

Jeg finder det ret beklageligt, at nogen har kunnet svinge sig op til at kalde denne lovgivning ikke blot for diskriminerende, hvad der er hårdt nok i sig selv – og efter min mening også for hårdt – men oven i købet benytter glosen racistisk om den. Jeg tror, man skal være en kende forsigtig med at strø om sig med den slags betegnelser.

Jeg hævder, at socialdemokratiet ikke er med til nogen form for racistisk lovgivning. Jeg indrømmer, det er en påstand, men jeg mener, det er en påstand, der er berettiget og har baggrund i socialdemokratiets faste holdning gennem generationer, også i nyeste tid, til spørgsmål af denne art. Det samme gælder for partierne venstre, de konservative og mit eget parti; jeg skal ikke nævne andre i den forbindelse. Jeg mener simpelt hen, at man ved at råbe: ulven kommer! i utide, risikerer at komme til at se bort fra virkelige faresituationer, hvor sådanne råb vil være berettiget. Jeg må altså afvise denne betegnelse, og jeg vedkender mig naturligvis på CDs vegne vort betækningsbidrag og vor indstilling til lovforslagets vedtagelse. Jeg skal dog gentage, hvad vor ordfører har sagt også ved tidligere behandlinger, at vi ville ønske grænsen på 10.000 kr. højere, og vi kan tilsige både ministeren og folketingets partier, at vi meget gerne medvirker til en ændring i opadgående retning. Vi erkender, at denne grænse – en grænse skal jo gå et eller andet sted – kan og formentlig vil få skadelige virkninger over for personer og familier, hvor sådanne virkninger ikke har været ønskede eller tilsigtede. Det er vor begrundelse for, at vi, så snart der er indhentet nogle erfaringer, eller så snart der kan skaffes flertal for det, gerne vil søge at sætte dette beløb noget op.

Må jeg så i øvrigt sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at han som mangeårigt medlem af dette ting givetvis ikke har kunnet undgå at være med til at stemme for lovforslag, hvis virkninger han ikke i deres helhed har kunnet overskue. Dette er ikke noget sensationelt eller noget enestående. Så dygtige er vi simpelt hen ikke, og så komplicerede er tingene, at ingen kan sige sig fri for at have medvirket til slikt.

(Kort bemærkning).

[Flygaard]

Flygaard (DR):

Der er et gammelt mundheld, der siger alle gode gange tre; det kunne man bruge i den foreliggende situation og opfordre regeringen til at tage lovforslaget tilbage for tredje gang.

Jeg vil i øvrigt gerne sige til hr. Arne Melchior, at det jo ikke er et nyligt opstået spørgsmål, og at det nok ikke er nogen tilfældighed, at vi har haft dette forslag til behandling så mange gange. Det er nok heller ikke nogen tilfældighed, at man fra regeringspartiets side har haft så svært ved at formulere et standpunkt, for der er nogle reelle problemer i forbindelse med de ting, som venstresocialisterne, socialistisk folkeparti, det radikale venstre og retsforbundet har peget på. Jeg mener, det er helt klart, at der i denne lovgivning er racistiske elementer; det må jeg fastholde som min opfattelse.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgard (RV):

Hr. Arne Melchior mente, det var rimeligt, at jeg indrømmede, at jeg tidligere havde stemt for lovforslag, hvis virkninger jeg ikke i alle henseender kunne overskue. Spørgsmålet er ikke, om det enkelte medlem kan overskue virkningerne, men vi har altid tidligere, når vi har spurgt myndighederne, kunnet få klar besked om, hvad følgerne af at vedtage et lovforslag blev. Det er det, vi ikke kan opnå, efter hvad formanden for skatteudvalget siger. Derfor bør loven ikke gennemføres.

Hagen Hagensen (KF):

Hele den drøftelse, vi har haft, kunne man have undgået, hvis man havde vedtaget det konservative ændringsforslag i stedet for. Det var klart, og det havde givet en retstilstand, der var lige så klar. Nu siger hr. Tastesen, at retstilstanden må undersøges grundigt.

Jeg skal i øvrigt ikke blande mig i den drøftelse, der har været mellem hr. Tastesen og hr. Bernhard Baunsgard, men når hr. Tastesen siger, at kontrakten kan bestå for 10.000 kr. fremover, må jeg spørge: hvad ved hr. Tastesen om det? I betænkningen står der aldeles ikke noget om det; der står tværtimod det modsatte, for da er kontrakten antageligvis faldet bort, hvis den ikke er blevet ændret på den behørig vis, som den skal ændres på. Så meget om det.

Dernæst vil jeg gerne sige – og det er årsagen til, at jeg tager ordet – at der under udvalgsbehandlingen skete det, at ministeren for skatter og afgifter ønskede følgende afsnit medtaget i betænkningen som en oplysning fra hans side:

»Ministeren har på denne baggrund tilkendegivet, at ligningsmyndighederne vil blive instrueret om, at ydelsens ensidige nedsettelse til fradragsgrænsen ikke ændrer kontraktens retligt bindende karakter, når nedsettelsen af ydelsen i medfør af allerede oprettede kontrakter finder sted som følge af de ændrede skatteregler.«

Der skete noget, der både skal omtales formelt og reelt. Den formelle del skal jeg vende tilbage til, men den reelle del gik altså ud på, at man ville til at lovgive over nogle ministerord i en betænkning for at fortælle, at man ville instruere om, hvorledes ligningsmyndighederne skulle forholde sig. Det kan man ikke, det skal ske ved lov, og en ministers ord til en betænkning er ikke lov – helt klart.

Så kommer det formelle, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt det overhovedet kunne lade sig gøre, om ministeren havde nogen beføjelser dertil. Det er foranlediget forelagt justitsministeriets lovkontor, der har svaret:

»Efter skattestyrelsesloven har ministeren for skatter og afgifter ikke nogen egentlig instruktionsbeføjelse over for de skattelignende myndigheder med den virkning, at disse er forpligtede til at følge instrukserne. Derimod er der ikke noget til hinder for, at ministeren afgiver vejledende udtalelser . . .«

Nej, det sidste er da klart. Men det er helt klart tilkendegivet her, at ministeren ingen beføjelse har til at give instrukser, og derfor blev stykket taget ud.

Men nu står det her klart – og det skal understreges – at ministeren ikke kan give nogen instrukser med bindende virkning, og at det derfor i realiteten må være op til enhver ligningsmyndighed at bedømme forholdene. Desværre vil dette ikke give nogen klar retstilstand på hele dette kontraktområde. Det er tværtimod blevet gjort sværere, fordi man sætter en beløbsgrænse ind, som man har gjort det.

Det er en dårlig måde at lovgive på, og jeg håber ikke, den vil danne skole. Jeg håber også, at ministeren vil afholde sig fra uden beføjelse at prøve på at lovgive over be-

[Hagen Hagensen]

mærkninger i betænkninger; det kan vi ikke have i dette ting.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Det, vi er blevet præsenteret for i debatten, er to meget forskellige synspunkter: det ene at vi skulle have en fradragsret på 100.000 kr., det andet at vi ikke skulle have nogen fradragsret. Det er klart i denne sammenhæng som i så mange andre, at hvis man anlægger mere nuancerede synspunkter, løber man også let ind i at skulle have en lille smule mere komplicerede problemløsninger, og det er også det, der har været tilfældet her.

Jeg mener, det ville være klart uacceptabelt i forhold til de sædvaner og traditioner, vi er indstillet på at respektere hos gæstearbejderne, hvis man fuldstændig slettede den mulighed, der har udviklet sig i gældende lovgivning. Havde man ikke ved en lidt mærkværdig og i forhold til oprindelige intentioner utilsigtet anvendelse af ligningslovens § 14 fundet muligheden for disse forsørgelseskontrakter, ville vi meget muligt i dette ting have været nødt til at indføre en eller anden form for skattemæssig rabat for nogle ydelser.

Når man er kommet ind på det på denne skæve måde, hvor en paragraf, som er indført i ligningsloven for at tilgodese landbrugets aftægtsforpligtelser, er blevet brugt til anvendelse til ensidigt påtagne gaveforpligtelser for gæstearbejdere, så må det give nogle overgangsproblemer at komme over i mere hensigtsmæssig lovgivning.

Den diskussion, man med så stor energi har ført i skatte- og afgiftsudvalget, vedrører ministerens mulighed for i overgangssituationen at modvirke en, skal vi sige for skrap fortolkning fra ligningsmyndighedernes side over for den gæstearbejder, som, fordi vi ændrer lovgivningen, nedsætter sin løbende ydelse eksempelvis til den beløbsgrænse, vi her opererer med. I den anledning er det blevet præciseret – og det har hr. Hagen Hagensen og andre jo også gjort noget ud af – at justitsministeriets lovkontor ikke mener, vi har en egentlig instruktionsbeføjelse. Men det, der gør, at betækningsbidraget kan læses så skarpt, som hr. Bernhard Baunsgaard gerne vil det i denne debat for at kunne pro-

filere sine synspunkter, er, at man, da man skrev betænkningen, har udeladt den sidste del af ministeriets forslag til betækningsbidrag også i anden omgang.

Jeg vil gerne på given foranledning præcisere, at ministeriet for skatter og afgifter er af den opfattelse, at vi i denne overgangssituation, hvor ydelsens ensidige nedsættelse på en allerede oprettet kontrakt har tilslutning til lovforslagets gennemførelse og de ændrede skatteregler, ikke vil anse det for i forhold til skattereglerne at påvirke kontraktens retligt bindende karakter. Vi vil altså heller ikke mene, at ligningsmyndighederne efterfølgende skal slette fradrag for de foregående år, og det er jo det, diskussionen drejer sig om.

Jeg vil formode, at statskattedirektoratet og ligningsrådet må tage den foreliggende problemstilling op og give nogle vejledende anvisninger for dette problems vedkommende.

I øvrigt vil jeg – lidt anderledes end hr. Tastesen udtrykte det – sige, at hvis det meget mod forventning og mod, hvad der er praksis, når ligningsmyndighederne får vejledende anvisninger, skulle vise sig, at det ikke var fornøden vejledning, at det gav urimelige problemer for gæstearbejdere, så har vi da helt klart muligheden for at justere det efterfølgende lovgivningsmæssigt. Derfor tror jeg ikke, der er noget reelt problem i dette her. Det var den ene ting.

Den anden ting er, at hr. Flygaard spørger, om vi kan sikre helheden, hvem der skal sikre den parlamentarisk. Ja, det kan jeg jo ikke vide. Det, jeg har gjort opmærksom på, er, at der knytter sig forskellige problemer til ligningslovens § 14. Det ene er de private fonde, hvor man meget muligt slet ikke skal have nogen fradragsret, heller ikke 10.000 kr. Der er indenlandske forsørgelseskontrakter, hvor man meget muligt skal have regler, der ligner dem, vi her gennemfører for ydelser, der går ud af landet. Der er almennyttige institutioners modtagelse af ydelser. Der er de egentlige aftægtskontrakter, som var den oprindelige genstand for denne paragraf. Det er meget muligt, at der skal opstilles et forholdsvist differentieret sæt af regler for at få en passende løsning på de forskellige problemer, der knytter sig til § 14.

Hvis hr. Flygaard er indstillet på at sikre et flertal for en helhedspræget, differentieret, afbalanceret løsning, er jeg overbevist om, at

[Ministeren for skatter og afgifter]

det også kan findes til efteråret. Ellers er det muligt, der bliver vanskeligheder, men det håber jeg ikke bliver tilfældet. Jeg tror som sagt, det kan findes, men det er vigtigt at præcisere, at de problemer, der knytter sig til ligningslovens § 14, ikke kan løses over én skabelon, over ens regler for alle de typer ydelser, der i årenes brug af lovgivningen er kommet ind under denne paragraf.

Så er der jo blevet sagt meget stærke ord – urimelig stærke ord, demagogiske udtalelser – om racisme i forbindelse med dette lovforslag. Jeg mener, at det, der er tale om, er, at vi er forpligtet til, at et flertal i folketinget er indstillet på punkt for punkt at fjerne utilsigtet udnyttelse af eksisterende skattelovgivning. Det har ikke noget som helst med racisme at gøre, at man tager ét punkt ud for sig, løser det, derefter kommer til det næste og løser det. Jeg mener, at der i virkeligheden er tale om en overordentlig skæv udnyttelse af ordet »racisme« i denne diskussion, og det er i og for sig ejendommeligt, at bemærkningerne falder fra de partier, der traditionelt har været mest indstillet på, at man skulle udnytte de flertal, der var i folketinget, til at få fjernet utilsigtet udnyttelse af skattelovgivningen.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Ministeren kan nok så mange gange anse det for at være af den ene eller den anden art og vil kunne udsende nok så mange vejledninger derom; det bliver ikke lov, og det bliver ikke retstilstand af den grund. Hvis man vil have en lovgivning om disse forhold, er der kun den vej at gå, som ministeren selv var inde på, at lade lovgive herom.

Men der var én ting i ministerens bemærkninger, som ikke må stå, uden at det får et ord med på vejen. Ministeren sagde, at man kunne komme ud for efterfølgende at skulle tage de foregående år op, fordi der nu ikke længere var en gyldig kontrakt. Sådan er forholdene ikke; hvad der er erlagt i et år, der er gået til ende, og hvor en kontrakt har været opfyldt, skal der overhovedet ikke røres ved, og det kan der ikke røres ved, for det har været lovligt i overensstemmelse med regelsættet derom.

Det, der kan være tale om, er, at man for det løbende år, hvis kontrakten ikke opfyldes

fuldt ud, ej heller får fradrag for noget, der ligger i tid forud for, at man ændrer på den. Den skal opfyldes fuldt ud for et år; der er ikke tale om, at man går tilbage i tiden. Ministeren må for rimeligheds skyld tilbagekalde sin bemærkning herom.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Kan ministeren oplyse, hvordan retstilstanden vil være, hvis en pakistaner har truffet aftale med sine forældre om eksempelvis at sende 18.000 kr. om året. Nu kommer der ny lovgivning, og derefter nedsættes beløbet, men forældrene i Pakistan fastholder, at de vil have de 18.000 kr. Hvad er retstilstanden da? Jeg ved godt, at situationen ikke forekommer i praksis, fordi et forældrepar i Pakistan ikke i praksis kan føre en retssag ved en dansk domstol. Det egentlig racistiske ligger deri, at man udnytter, at der er tale om mennesker, der ikke kan håndhæve deres ret. Det principielle bliver tilbage; retstilstanden er helt uafklaret.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hvad angår spørgsmålet om ministeren og retstilstanden, tror jeg, at hr. Hagen Hagensen klart har afdækket, hvordan forholdet er, nemlig at vi ikke ved, hvilken retstilstand vi kommer ind i. Ministeren kan nok så mange gange påstå et eller andet heroppefra; det er folketinget, der vedtager love, og skal der fortolkninger til, er det ikke ministeren, men domstolene, der afgør det.

Må jeg derefter komme med en indsigelse. Det er skævt, når ministeren nu gør det til udelukkende et indvandrerspørgsmål at bruge forsørgelseskontrakter; denne betragtning kom ministeren med i begyndelsen af sin tale. Det er ikke usædvanlig brug, at man har forsørgelseskontrakter – ministeren indrømmede det også senere – danskere over for danskere boende her i landet eller i udlandet.

Må jeg så gentage, for at ministeren ikke skal være i tvivl om det, at vi fra radikal side er parat til at sikre indgreb mod urimelige forhold, også når det gælder f.eks. fondsdannelser, men jeg bliver nødt til at understrege over for ministeren, at dette ikke sker med radikal medvirken ved at lave love med tilbagevirkende kraft, og at det ikke sker ved at lave love, hvis retstilstand man ikke kan

[Bernhard Baunsgaard]

overskue. Det er et spørgsmål, som vi må drøfte meget grundigt, om det er muligt, hvis ministeren agter at fortsætte med den slags love, hvis ministeren virkelig insisterer på at vedtage love, der har tilbagevirkende kraft, og hvis retsvirkning man ikke kan overskue, at fortsætte med at medvirke til ministerens love på andre områder.

Flygaard (DR):

Jeg forstod på ministeren, at han synes, det tal, retsforbundet havde nævnt i sit ændringsforslag om de 100.000 kr., var et stort tal. Jeg vil gerne på den foranledning spørge ministeren, om han ikke vil erkende, at det for så vidt er et teknisk spørgsmål, hvilket tal man vil skrive; at man nok er dækket ind over for fremmedarbejderne ved at skrive de 100.000 kr., men at det i øvrigt ikke havde gjort nogen forskel, om man havde skrevet en mill. kr. fremfor de 100.000 kr.

Dernæst vil jeg gerne stille ministeren et spørgsmål, for jeg kom lidt i tvivl efter ministerens formulering. Jeg håber ikke, ministeren er af den opfattelse, at fremmedarbejderne i højere grad end danskere, der bor her i landet, udnytter den eksisterende lovgivning, for så synes jeg nok, vi har fået et yderligere moment med ind i sagen.

Så gjorde ministeren også senere i sin svartale den bemærkning, at man ville sikre helheden, men at man ikke kunne være sikker på, om man nu kunne gøre det. Hvis ministeren ville have været sikker, kunne han jo have tilendebragt sine overvejelser på området, før han søgte en lovgivning gennemført; nu kan ministeren komme til at stå i den situation, at han ikke kan få en lovgivning igennem. Jeg skal gerne herfra tilkendegive, at retsforbundet er meget velvilligt indstillet over for en lovgivning til efteråret, men det er en ubetinget forudsætning, at der ikke er nogen som helst form for forskelsbehandling set i relation til den problemstilling, vi diskuterer i dag.

Så vil jeg også gerne komme med den bemærkning til hr. Hagen Hagensen, at med den meget store usikkerhed, som hr. Hagen Hagensen synes der råder på området, undrer det mig alligevel, at de konservative ud fra deres grundopfattelse vil stemme for et sådant forslag.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Jeg er nødt til at præcisere, at der er tale om en høj grad af pindehuggeri i diskussionen om, hvorvidt vi ikke kender retstilstanden efter vedtagelsen af dette forslag. Det, der er problemet, er stadig væk situationen, hvis ydelsen nedsættes, fordi denne skatte-lovgivning ændres. I 9 ud af 10 tilfælde, er jeg overbevist om, vil ændringen af kontrakten, hvis den overhovedet sker – vedkommende, der betaler, kan jo godt fortsætte med at betale, vi laver kun om på de skattemæssige virkninger af betalingen – ske ved, at man kommer og præsenterer en gensidigt aftalt og ændret kontrakt, og så er vi enige om, at så er der ikke noget problem.

Så kan der være situationen, hvor der er taget skatteforbehold. Så er der heller ikke noget problem, antagelig. Og endelig kan der være den situation, hvor der egentlig ikke er taget noget forbehold, hvor der ikke klart er en gensidig aftale om nedsættelse af ydelsen, og dér kunne det teoretisk set være private søgsmål, der løb meget længe ved domstolene i et eller andet land. Det er derfor, jeg mener, at der er brug for, at skattemyndighederne har en kulant praksis, og det er det, vi vil give en vejledende anvisning om, sådan at man ikke afventer en aftale, en privatretlig afgørelse af, om der er tale om bristede forudsætninger. Det er det ene, jeg vil sige.

Det andet, jeg vil sige, er, at diskussionen om tilbagevirkende kraft har mange aspekter, og jeg tror ikke, der er nogen i dette ting, der er i stand til at definere helt klart, hvad man forstår ved tilbagevirkende kraft. Jeg mener, at vi har vedtaget indtil flere lovforslag, også i denne samling, også med det radikale venstres medvirken, som en eller anden nok kunne sige havde tilbagevirkende kraft. Det er en diskussion, som aldrig vil finde sin afslutning, og som efter min opfattelse heller ikke er særlig meningsfyldt.

Så spørger hr. Flygaard – og det synes jeg er et meget relevant spørgsmål, som jeg forstår – om dette lovforslags fremsættelse er udtryk for, at regeringen eller jeg skulle mene, at gæstearbejderne i højere grad havde lyst til at udnytte lovgivningen, at misbruge lovgivningen, end danskere havde. Selvfølgelig ikke. Det, der er problemet med denne paragraf i ligningsloven, er, at den giver

[Ministeren for skatter og afgifter]

overordentlig store muligheder for udnyttelse, der er utilsigtet, og hvor det ikke lader sig kontrollere, om betingelserne for anvendelse af paragraffen er opfyldt. Det lader sig ikke kontrollere betryggende. Derfor er der grund til at lave ændringer, og det kan der gøres på forskellig måde. Dette er en af de ændringer, der er nødvendige.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Da ministeren ikke svarede på, hvad jeg bad ham om at gøre, om der ville være tale om at optage foregående år, vil jeg gerne fastslå, at foregående år ikke kan tages op, når kontrakten for et år er opfyldt. Der kan derimod være tale om en ændret behandling af løbende år. Ministeren behøver ikke at tage ordet igen, for sådan er forholdene.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg tror ikke, at vi er så uenige om tilbagevirkende kraft. Hvis en tilstand, der var godkendt af myndigheder, domstole o. lign. i f. eks. 1980, ønskes ændret ved en lovgivning vedtaget i 1981, er der tale om tilbagevirkende kraft. Jeg synes, at det er en klar definition. Efter ministerens påstand er det en lov, han anbefaler dette folketing at vedtage. Jeg gentager: hvis ministeren ønsker at brede denne lovgivning til efteråret, og han gør det efter samme model, så bliver det ikke med radikal deltagelse.

Ministeren kan nok så mange gange sige, at i 9 ud af 10 tilfælde er det jo i orden. Ja, det er meget godt for de 9 af de 10, men hvad så med den 10.? Og det er jo altid den sidste, det drejer sig om, når man vil have en retsstat.

Ministeren kan måske mene, at dette lovforslag ikke er racistisk, men han er nødt til at indrømme, at det er diskriminerende mod indvandrerne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg mener personlig, at dette forslag er nogenlunde. Vi ved, at loven har været brugt, og jeg vil gerne i den forbindelse spørge ministeren: er det ikke således, at den for det

meste har været brugt af udlændinge? Det er jo en naturlig følge af, at de har haft visse forpligtelser over for deres familie derhjemme, og så kan man sige, at når lovforslaget er her, er det reelt, fordi der ikke har været nogen kontrolmuligheder. Bliver pengene nu også sendt hjem til deres mor eller kone m.v., eller går de andre veje? Og man kunne også sidde og fundere over, om nogle af de penge, der har været sendt til Pakistan og andre steder, er kommet retur som narkotika. Det er spørgsmål, der er svære at besvare, men det er da noget af det, som man også bør overveje, når man tager stilling til sådan et spørgsmål. Man må jo nok også se fremover. Hvis dette lovforslag reducerer indvandringen, vil man netop kunne se, at det var denne ordning, der var så attraktiv og lukrativ, at det kunne betale sig.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg synes dog ikke, at det bør stå efter denne debat, at det kunne hindre en indvandring, eftersom vi på anden vis har stoppet indvandringen til Danmark. Det eneste, der er tilbage, er familiesammenføringen, og det er meget lidt. Hvis hr. Knud Lind læser statistikken, ved han, at udvandrernes antal fra Danmark er større end indvandrernes.

Må jeg så lige sige med hensyn til størrelsesordenen af forsørgelseskontrakterne, at vi jo har fået oplysninger herom i skatte- og afgiftsudvalget. Gennemsnittet for danskere er større end gennemsnittet for fremmedarbejdere i den kommune, hvor vi har kunnet få oplysninger. Den største forsørgelseskontrakt – det var ganske vist til gunst for et fond – tegnet af en dansker, var på 400.000 kr.!

Knud Lind (FP):

Det er rigtigt, som hr. Bernhard Baunsgaard siger, at der er familiesammenføringen tilbage, efter at man lavede dette indvandrerstop, men det kunne så undre én, når der kun er familiesammenføringen tilbage, at man så alligevel har en polititjenestemand stationeret f. eks. i Pakistan. Det skulle ikke være nødvendigt.

Jeg fik imidlertid ikke svar fra ministeren på, om ikke det var indvandrerne, som for det meste brugte denne ordning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 114 stemmer mod 27.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af:

Forslag til lov om etablering og benyttelse af en rørledning til transport af råolie og kondensat.

(Lovforslag nr. L 156. Fremsat 30/1 81. Første behandling 11/2 81. Betænkning 21/5 81. Anden behandling 26/5 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kalnæs (SF):

Vi mener i SF, at det er meget væsentligt, at man får etableret en olierørledning for at kunne sikre en konstant produktion af olie og for at kunne sikre, at olien bliver ført i land i Danmark, og vi er tilfredse med, at det gælder olie, der produceres både af de nuværende bevillingshavere og af kommende bevillingshavere.

Vi mener også, det er godt at få etableret en olierørledning i statslig regie. Vi mener, at det er godt at få et statsligt engagement i energiforsyningen, og derfor må vi stemme for dette lovforslag, selv om vi må erkende, at der i det er en vis særbehandling af A. P. Møller; det må vi tage stærk afstand fra, men vi må alligevel stemme for det endelige lovforslag.

Mølgaard (DR):

Jeg synes ikke, denne lejlighed bør forsvømmes til at fremføre eller blotte det forhold, at vi oplever en gang åndelig og politisk striptease af den anden verden fra venstres og det konservative folkepartis side, når

de om et øjeblik stemmer ja til at etablere et statsligt olierør. Enhver liberalt tænkende i dette land bør betænke, hvor mange udtalelser og hvor mange advarsler der er kommet fra netop de to partiers side imod, at staten engagerer sig i erhvervslivet, og man må vel betegne det som en form for erhvervsliv at udøve transportvirksomhed. Jeg synes, at enhver, der tænker på de fuldstændig afvisende ord, der tidligere er faldet fra de to partiers side over for dette statslige olierør, enhver med historisk sans, må erkende, at det har været en ganske enestående evne, de to partier har udvist til at vende på en tallerken. Men hvor vender de sig så hen næste gang? Det bør enhver vælge til gengæld også spørge sig selv. Man ved ikke rigtig, hvor man har dem.

Det konservative folkeparti har haft mange drivende kræfter, som der er god grund til at nære stor respekt for, ikke mindst med navnet Møller som efternavn. Vi kan tænke på Christmas Møller, vi kan tænke på Aksel Møller, vi kan tænke på Poul Møller. Jeg er bange for, at hvis vi rigtig skal blotte vilkårene inden for magthierakiet i det konservative folkeparti, så skulle det ske i form af en rapport i dag, der ikke ville hedde en Kinsey-rapport, end ikke McKinsey-rapport, men måske Mærsk McKinsey-rapport vedrørende ledelsesforholdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 113 stemmer mod 23; 3 stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af:

Forslag til lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

(Lovforslag nr. L 187. Fremsat 17/3 81. Første behandling 26/3 81. Betænkning 21/5 81. Anden behandling 26/5 81).